

Jolsvai András

Bankolás

A Leopoldba mindig érdemes benézni. Ott mindig történik valami. Elfogultság nélkül állíthatjuk, hogy az alig harmincéves múlta visszatekintő Leopold mára Ausztria egyik legszínvonalasabb múzeumává nőtte ki magát. Amely

állandó gyűjteményével (melyet még a névadó fundátor alapozott meg, s melynek legfőbb kincsei a huszadik század eleji munkák, benne a leggazdagabb

Schiele-sorozattal) is milliókat vonz éven-

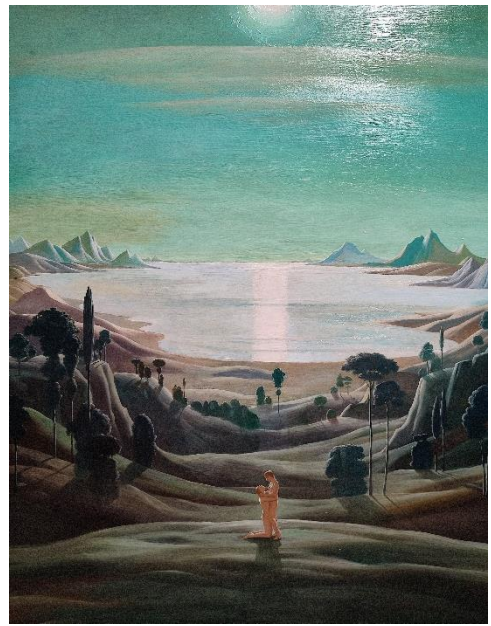

te, de amely nem elégszik meg e kincsek felmutatásával, hanem időről időre új időszak kiállításokkal kápráztatja el a látogatókat. Így van ez most is, amikor a földalatti nagy kiállítótérben az Osztrák Nemzeti Bank képzőművészeti gyűjteményéből látható egy gazdag kiállítás.

(Na, most lassítsunk egy kicsit. Mi, magyarok ugyanis

némi gyanakvással figyeljük mostanában, amikor arról esik szó, hogy egy állami intézmény – mondjuk, például a Nemzeti Bank – mindenféle műalkotásokat vásárol, jobbra a bankvezér ízlése alapján, melyeket aztán átláthatatlan alapítványokba rendez, ahol a befolyt összegek rövidesen elvesztik közpénzjellegüket, majd a történet végén minden magánkezekbe vándorol, és eltűnik a közvélemény szeme elől. Minálunk ugyanis így működtek a dolgok az elmúlt másfél évtizedben, így aztán mostanában ilyesféle történeteket hallván

ügyelet stb. – hanem elkötelezett az osztrák kultúra támogatására is. Így aztán a nyolcvanas évektől gyűjteni kezdte a hazai alkotók műveit, mégpedig 1918-tól napjainkig. (Azért 18-tól, mert akkor jött létre az önálló osztrák nemzeti bank – merthogy előtte ők is ugyanabban a monarchiában éltek, amelyben mi, így aztán ez a közös lét számukra is a függetlenségük korlátozását jelentette számos területen, miként minálunk: csak erről az aspektusról mi, magyarok hajlamosak voltunk – vagyunk – elfeledkezni.)

mi magyarok élünk a gyanúperrel.)

De képzeljük el, ha tudjuk, hogy azok a bizonyos dolgok akár másképpen is működhetnek. Hogy az Osztrák Nemzeti Bank nemcsak a hagyományos jegybanki feladatokat látja el – kamatszint megállapítása, fel-

ben is számíthatunk. Ami több okból sem lenne meglepő. Egyrészt mert köztudott, hogy a Leopold Múzeum és Alapítvány létrejöttében 1994-ben a bank is komoly részt vállalt, s minthogy az intézmény története igazi sikerstory, erre a kapcsolatra ma már mindketten – a bank meg a Leopold – egyként büszkék lehetnek. Más-

Premier – ez a jelen kiállítás címe, melyben gazdag merítést kapunk a gyűjtemény egészéről. A név utalhat arra is, hogy így, együtt, most először láthatja a nagyközönség a bank képzőművészeti anyagát, de utalhat a cím arra is, hogy ez az első „közös” tárlata a Leopoldnak és az Osztrák Nemzeti Banknak. És a cím azt is sejteti, hogy efféle együttmozgásra talán a jövő-

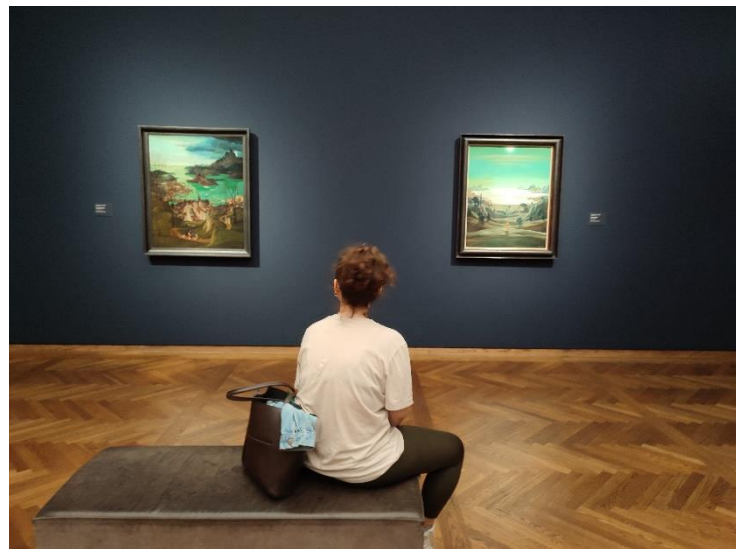
részt, mert az együttműködés eddigi is létezett, a múzeum számos műalkotást kapott kölcsön a banki gyűjteményből korábbi időszak kiállításaihoz: nem csoda, hogy a látogató megannyi ismerős képpel találkozik, ha végigsétál a gazdag kínálatú termeken. (De, és ezt nem győzzük hangsúlyozni, sok olyan művel is találkozhatunk, melyekkel korábban nem.)

Nincs pontos képem arról, mekkora a bank gyűjteménye, és milyenek az arányok, de talán nem tévedek nagyot, ha azt mondom, a hangsúly az első évtizedekben a húszas-harmincas éveken volt: hogy ez a gyűjtéssel megbízott szakemberek (netán a bankvezetők?) ízlését vagy

a korabeli árverési divatokat tükrözi, mára mindegy is – tény, hogy etekintetben (tudniillik az új tárgyiasság – neue Sachlichkeit – és a poszt-expresszionizmus irányzatait illetően) ez a gyűjtemény mára megkerülhetetlen. A magam részéről külön örültem, hogy korszakbeli két kedvencem, Franz Sedlacek és Max Oppenheimer számos képpel szerepel a tárlaton. Tekintve, hogy a két tragikus sorsú alkotó (egyikük eltűnt a háború idején, másikuk emigrációba kényszerült) hosszú időre kikerült a kánonból, s hogy velük szemben még sok törleszteniivalója maradt a művészettörténet-írásnak, ez a kiállítás ehhez is hozzájárulhat talán. De, látszik, a kortárs művészet kosara is egyre gazdagabb, pedig ott elég nehéz eligazodni nézőnek, gyűjtőnek egyaránt. Még azoknak is, akik eddig is tudták, mi az a genturális absztrakció – én, bevallom, mindeddig nem tartoztam közéjük.

Akárhogy, a Premier remekül sikerült, várjuk a folytatást!

Fotó: Tanyi Adrienne